Yağmur ve TOPRAK

Âmâlimiz efkârımız ikbali vatandır.
N. KEMAL

BU SAYIDA

Basınımızda Köylü * Unutulan Mehmetcik * Köyden mektup * Hortlayan irtica * Köylünün gelir - gideri * Gurbet yolu (şiir) * Ziya Gökalp diyor ki * Harp destanı (şiir) * Saman yüklü kağnı (Hikâye) * Gündüz * Tütün yolu * Rakamlarla köy * Köyden fıkralar * Köy bibliyografyası * Çiçek açacak (şiir) * Olandan bitenden.

Sayı : 3 **15 Krş.** **1 Eylül 1948**

BASINIMIZDA KÖYLÜ

TÜRK KÖYÜ

«Yirmibeş senedir köylünün gözünü boyamaktan ve kulağını riyakâr komplimanlarla şişirmekten başka bir şey yapamadık. Türk köylüsü mütevazi olduğu kadar sabırlıdır. Akıldan yana da dünyanın en akıllı köylüsüdür.» «Köylü bu memleketin efendisidir» dediğimiz zaman bu yalancı teraneye hiçbirini inandıramadık. Bize inanır gibi göründü ve inanmadı. Geçenlerde köylünün mektebini yapması için ona amelelik etmesini cebren teklif edenlere karşı bütün bu masallara inanmadığını şu cümle ile anlatmış oldu.

— Bize memleketin efendisi diyorsunuz. Bir yandan da bizi zorla ırgat gibi çalıştırıyorsunuz. Eğer efendilik bu ise vazgeçtik biz bu efendilikten, sizin gibi kumanda başında uşak olmayı tercih ediyoruz.» HÜRİYET 22/7/1948

SEN SABIR VER YARABBİ

Yaşar Nabi Nayır'ın bu başlık altında çıkan yazısından şu parçayı alıyoruz: «Ya köy okulları. Büyük ümitler, şatafatlı reklâmlarla giriştiğimiz köy öğretimi davasını da yüzümüze gözümüze bulaştırdık. Tarlalı, aletli öğretmen prensibi yürümedi, yürütülmedi. Yıllarca okutarak hoca ettiğimiz köy gençleri aldıkları otuz lira ile sefalet içinde, borç içinde bunaldılar. Sistem değiştirdik, yalnız maaş almaları esasını kabul ettik. Bu sefer de ellerine 70 lira gibi odacı aylığından az bir para verdik. Şerefli olduğu kadar ağır bir yükü omuzlarında taşıyan bu binlerce genç dertlerine deva bulacak makamı hâlâ arıyorlar.» VARLIK sayı : 337

KÖY VE KÖYLÜ

Kemal Okşa yazıyor: «Köylülerimizi kalkındırmak, onları saadete eriştirmek için, önce onlardan bir şeyler öğrenmemiz, onlar ile gülüp onlar ile ıstırap duymamız, kelimenin tam manasiyle onlarla kaynaşmamızla mümkündür. İşte köyün iç bünyesine bu suretle nüfuz edebilir ve istediğimiz yeni tip müstahsil türk köyünü ve türk köylüsünü bu kıvamda yaratabiliriz. Yoksa öteden beri olduğu gibi, onun bunca emeklerini elinden alır, merkeziyet zihniyeti içinde israf edersek, her saadet ışığında tek milli kaynağımız ve istinatgâhımız olan bu pınarı kurutmuş olur ve dünyanın bu gayri tabii ideoloji akışları içinde yutularak erir, mahvolur gideriz.» TASVİR 22/7/1948

TEK YOL

Yüksek Ziraat Enstitüsü'nün Üniversiteye katılması dolayısiyle, Kerim Ömer Çağlar diyor ki: «Bir teknik asrı olan 20. yüzyılın birinci bölümünde memleketin hemen bütün maddi varlığı tarihe malolmuştu. O gün elimizde tek kıymet olarak yalnız köy ve toprağın sahibi olan köylü kalmıştı. Fakir ve yorgun düşmüş olmasına rağmen bütün ümitler, gene türk köylüsüne ve onun mesleği olan ziraate bağlanmıştı.

İzmir iktisat kongresinden başlayarak bugüne kadar her geçen gün bu ümitteki isabeti ancak isbat etmiş ve bizleri siklet merkezi köye ve nüfusumuzun büyük bir kısmının meşgalesi olan ziraate dayanan bir iktisadi politika üzerinde yürümek zorunda bırakmıştır. Daha başlangıçta Türk milletinin hakiki ve temelli refahını sağlıyacak tek yolun köyden ve tarladan geçtiğine kimsenin şüphesi yoktu.» ULUS 18/7/1948

UNUTULAN MEHMETCİK

1922 nin Mehmetçiği bugün dede olmuştur. Türk milletinin ölüm kalım günlerinde yabancı saldırışına karşı kendisinin ve omuzdaşlarının kahramanlıklarını artık torunlarına anlatmaktadır. Milletimizin boynuna geçirilmek istenen zincirleri kırıp dağıtan bu adsız kahramanlar, ağaran saçlarına rağmen, şimdi de aynı toprağı alın teriyle sulamakta, yetiştirdikleri nimetlerle aynı millete hayat vermektedirler. Onlar, eserlerinin büyüklüğü karşısında ne şımarmışlar, ne baş dönmesine tutulmuşlar, ne de mevki ve koltuk hırsı ile yanıp tutuşarak zavallılaşmışlardır.

Dün, kanı ve hayatı ile, bugün, alınteri ve elemeği ile bu yurdu ayakta tutan, Kanuni Sultan Süleymanın deyişiyle «velinimet», Atatürkün deyişiyle «efendi» olan bu büyük kitle, bugün, kendi alın yazısıyla başbaşa bırakılmış bir haldedir. Onlar, cepheden tarlaya döndükten, kara sapanın peşine takıldıktan sonra sadece unutulmakla kalmamışlar, nankörce hareketlerin baskısı altında ezilmeye de bırakılmışlardır.

O köylü ki, bir zamanlar, günlük tebliğlerde, Büyük Millet Meclisinin hemen her oturumunda, gazetelerde, nutuklarda en başta ve bin şükranla anılıyordu. En salâhiyetli ağızlar tarafından, memleketin tek kurtarıcısı olarak ilân ediliyordu. Herşey, herşey köylünün eseridir, varlığımızı, istiklâlimizi köylüye borçluyuz deniliyordu. Kurtuluş savaşının heyecanlı günlerinde, o zamanın Millî Savunma Bakanı Refet Paşa, 13 eylül 1337 tarihinde Meclis kürsüsüne çıkıyor, alkışlar arasında herşeyi köylüye malediyordu: «Arkadaşlar, bundan bir kaç gün evvel, hususi tarzda huzurunuza çıktığım zaman en büyük vazifenin bu harp dolayısiyle köylülere düştüğünü, onların sayesinde bu harbin kazanıldığını ve bunun için köylülere medyunu şükran olduğumuzu burada söylemiştim. Bu kat'i zaferi milletin ülüvvü cenabına medyunuz. Müdafaai Milliye Vekili ordunun şükranını milletin ayaklarına sererken, gözönünde kağnı arabalariyle çalışan köylülere ve köylü kadınlara bu şükranı burada bir defa daha eda etmek en mukaddes bir vazifedir ve bunda hiç şüphe yoktur. Bu, ferdin zaferi değil, milletin zaferidir. Asıl, kağnı arabasiyle koşan, yavrusunu kucağında taşıyan köylü kadının zaferidir. Şükranı bir defa daha resmen ve alenen tekrar ediyorum.»

Hiç olmazsa bayramdan bayrama bu kurtarıcı köylüyü hatırlıyalım. Onları tekrar asırlık ihmallerin perişanlığı içinde bırakmayalım. Ne efendi ne uşak sadece eşit bir vatandaş muamelesi yapalım. Köylünün hakkını köylüye verelim.

Dergimiz, bugünü, saldırganları tepeleyip egemenliğimize kavuştuğumuz bu büyük kurtuluş gününü kutlarken, 30 Ağustosun kahraman mehmetçiğini hürmetle anmayı borç bilir.

«Bu sahada akan Türk kanları, bu semada pervaz eden şehit ruhları devlet ve cumhuriyetimizin ebedi muhafızlarıdır.» Dumlupınar - 30 Ağustos 1924. ATATÜRK

BU SAYFA SİZİNDİR :

KÖYDEN GELEN MEKTUP

Dergimizin bilhassa sevincini, ümidini, öfkesini, yaşama güçünü bu topraktan alanların, bu toprağı kanı ve emeği ile vatanlaştıranların dergisi olarak seçilmesindeki isabet kadar köyde eğitim ve öğretim işleri ile görevlendirilmiş arkadaşlara bir sayfa ayrılması şüphesiz bizleri çok sevindirmiştir. İlk sayınızda durumlarını belirttiğiniz köy öğretmenlerinden birisi olduğumdan durumumuzun bir kısmını da ben anlatmak istiyorum.

Köyün tek aydını olarak köye dönen ve üzerine ağır görev ve sorumluluk yüklenen köy öğretmenlerini günümüzün çeşitli sosyal meselelerinin çapraşıklığı kadar, durmadan değişen mevzuat ve talimatnameler, okul içinde ve dışındaki her türlü telkin ve tesirler kararsızlık içinde bocalatabilir mi? İmkânsızlık herkesi şaşırtabilir. Fakat imkânsızlıklar içinde harikalar yaratmağa alışık bir milletin evlâdı olan Türk öğretmenini aslâ.

Bu gün 20 yi aşan Köy Enstitülerini kuranların kurak bozkırları yeşertenlerin, on kazmada ancak bir küreklik toprak kopararak buzun kayaya çevirmiş olduğu toprağı soğuk ve ayazda parça parça edenlerin. Biz yelinde, selinde yanmış köy çocuklarıyız diyenlerin; köylere gidince yaratıcı kabiliyetleri nasıl yok oluyor.

Çünkü, bu güne kadar büyük bir ülkü ile köylere gönderilen öğretmenler kendilerini tutan, koruyan, besliyen bir varlığa inanamamış tek başına köylerde köy okulu ve enstitüleri aleyhine şiddetli bir ceryanla karşılaşmıştır.

Bizim 3 ayda bir aldığımız emekli ve yetim maaşı gibi 227 lira küsur kuruş kendi köyümüzde ve yahut başka bir yerde bu gün bir aileyi nasıl geçindirir. Öyle arkadaşlarımız var ki okullar kapanır kapanmaz ailesinin maişetini temin edebilmek için kanunun üzerine yüklediği diğer vazifeleri bırakarak şehire iş aramağa gidiyor. 3 aylık bir zamanda kazandığı para ile bir parça eski vaziyetini düzeltmeye çalışıyor. Ne yapsın? Öğretmen ki, bu gün bir gazeteye bile abone olamıyor. Kitap, gazete, dergi görmiyen radyo dinlemiyen okulundan cumartesi, pazar, bayram tatillerinde dahi ayrılamıyan (ayrılttırılmayan) öğretmenin şüphesiz yaratıcı kabiliyetleri ölebilir.

Değişen mevzuat, proğram usul ve talimatnameler bir öğretmeni kararsızlık içinde bocalatabilir. Kabahat ne öğretmende ne de onu yetiştirenlerdedir. Bizi köy içinde insanca yaşatmak köye bağlayabilmek için, diğer meslektaşlarımız gibi geçimlerimizin düzenlenmesini, bizlerin mesleğimizde rahatça çalışarak başarıya ulaşabilmemiz için her türlü imkânların hazırlanmasını, bize ve çocuklarımıza okuma ve mesleğimizde ilerleme kolaylıklarının verilmesini; başarısı görülen arkadaşların da terfilerinin diğer memurlar gibi ayarlanmasını köy ve köylü ile ilgili bulunanların bizlerin durumları ile alâkalanmasını candan temenni ederim.

Ağa köyü öğretmeni
Nidai KURU

Hortlayan İrtica Karşısında

Milletçe Uyanık Bulunmalıyız

Geçen gün, karşılaştığım bir arkadaşla ıleri geri konuşurken söz son zamanda baş kaldıran irticaa geldi dayandı. Bu arkadaş hemen oracıkta gözlerile gördüğü şöyle iç sızlatıcı bir olaydan bahsetti. «Bu defa, iki yıldır ayrı bulunduğum kir kazaya uğradığım da bura öğretmenlerinin hemen hepsinin işi softalığa döktüklerini, namaz ve niyazdan arta kalan zamanlarını da hu çekmekle öldürdüklerini görünce hayretten dona kaldım dedi. Bunların içinde sakal bırakıp tarikata bile girenler vardı. Halbuki, bir zaman bu arkadaşların hemen hepsi de çevrelerinde Atatürk inkilâbının birer müdafii, irtica ve taassubun amansız birer düşmanı olarak görünürlerdi.»

Gerçekten memleketin birçok bölgelerinde daha eşine sıksık rastlamakla azap duyduğumuz bu olay karşısında arkadaşla uzun uzun kafa yorduk. Hemen hepsi de Atatürk devrinin mahsulleri olan gençlerdeki bu anî değişikliğe sebep ne idi. Dünya tersine mi dönmüştü?. Acaba «ruhlara göklerin melekutundan yeni bir vahiy, yeni bir ilham-ı rabbani» mi inzal olmuştu. Yoksa hatıftan gelen bir ses onlara bu güne kadar tutulan yolun yanlış olduğunu mu fısıldamıştı.? Demek yarın bu ses şabkanın yerine fesi, Türkçe yazının yerine arapça yazıyı, Üniversitelerin yerine medreseleri koyacaksınız dese bizim bu Atatürkçü gençler(!) geriye doğru 180 derecelik bir inhiraf yapmakta en ufak bir tereddüd göstermiyecekler. Allah bağışlasın böylelerini yarın başlarında yeşil birer sarık, ellerinde kamış kalemle yobazların yanı başında «Şeriat isterük» diye karşımıza dikilmiş görürsek hiçte şaşmıyalım. İnsan bunları duyunca: köylerde harıl harıl eski yazı okutup yedi yaşındaki çocukları hafızı-kur'an yapan imamların, arapça ezan okutan tarikatçıların, köy köy Mekke Şerifi Şeyh Ahmed'in vasiyetnamesini dolaştıran şeyhlerin kimlerden cesaret aldıklarını daha iyi anlıyor.

İddialarımızın doğruluğu üzerinde şüpheye düşenlere son bir iki senedir, Atatürk inkilâbına karşı ellerinde irticâ bayrağını dalgalandırarak adeta mukaddes cihad ilân eden düzünelerle softa mecmualara sadece bir göz atmalarını tavsiye ederiz. İrticaın, taassubun memleketimiz için ne büyük bir tehlike olduğunu yalnız bu mecmualara göz atmakla da kavrıyamayız. Ayrıca köylere çıkmak halkla temas etmek, memleketin kıyısından, bucağından yükselen seslere de kulak vermek ister. Bu gün Doğu illerimizde işaret ettiğimiz tehlikenin büyüklüğünü belirtmek için (Sürgünden dönen Seyyidlerine bağışlanan otomobili ve köşkü ile ora halkına elli bin liraya patlayan parlak ve mutantan bir töreni anlatan) Varto mektubunun politik bir endişe ile kaleme alındığına kendimizi inandırmağa zorlasak bile, son birkaç senedir Ankara'dan Koçhisar'a kadar yayılan bir Pilavoğlu'nu, Eskişehir toprağından güney illerine kadar kök budak salan bir Bediüzzaman'ı Ankara'nın burnu dibindeki köylere kadar sokularak köy halkını çoluğuna çocuğuna varıncaya

KÖYÜN İÇİNDEN :

BİR ORMANCI KÖYÜNÜN
Gelir — Gider Tablosu

Bu defaki yazımızda, Bolu ile Düzce arasında ve Düzceye bağlı, 130 evli 880 nüfuslu Sığırlık adında bir orman köyünden bahsedeceğiz. Düzce ve Boluya beşer saat uzaklıkta bulunan bu köyün halkı, bundan elli altmış yıl önce, o bölgede mevcudu otuza yaklaşan diğer komşu köylerle birlikte Trabzon taraflarından göç edip gelen dördüncü ordu muhacirleridir. Bunun içindir ki, yerli halk bu köylerde oturan keresteci köylerin hepsine «Ordulular» adını takmıştır.

Köyün arazisi gayet dar ve sıkışıktır. En zengininden ancak iki kişinin elinde yüzer dönüm toprağı vardır. Orman içinde geniş otlakiyeler bulunmadığından köylü davar ve sığır beslemekte güçlük çekmekte, en varlıklı bir köylünün kapısında ancak kırk elli davarla bir kaç inek bulunmaktadır. Bir kaç yıl önce, keçinin epeyce bir yekûn tuttuğu söylenmekte ise de orman idaresinin devamlı baskısı yüzünden, köylü bugün bu servetini hemen hemen elinden çıkarmış bir durumdadır. Köyün yeri yüksek ve ormanlarla çevrili olduğu için bağ bahçe ürünleri yetişmediği gibi sebze olarak da patates ve soğandan başkası yetişmemektedir. Köyde bazı aileler, ihtiyaçları kadar çuha ve bez dokumaktadırlar. Sahip oldukları topraklara göre, Sığırlık köyündeki aileleri aşağıdaki tiplere göre ve dönüm hesabiyle şöyle tasnif edebiliriz.

Aile	ev	toprağı	ektiği
Büyük	10	50-100	50-100
Orta	40	25- 30	25- 30
Küçük	70	5- 10	5- 10
Topraksız	10	—	—

Diğer yazılarımızda olduğu gibi, orta tipte ve 6 nüfusa sahip bir rençberin 1947 mahsul yılındaki gelir - gider durumunu belirteceğiz.

GELİR

	Lira
30 Yarım buğday 3 liradan	90
60 yarım mısır 3 liradan	180
Davar ve inekten	100
Orman işletmesinde üç aylık kazanç	300
(İşletmeden önce yine iki kişi çalıştığı halde	

kadar devriş yaptıktan sonra, 38 tane ineğini kış yaza kadar besleten en sonunda da kendine gökten inmiş Melâike süsü vererek köyün namuslu kadınlarına musallat olan bir Gül Ağa'yı ve daha sayısı milyonları aşan taliplerinden gelen adak ve niyazlarla Ankara'nın göbeğinde sefih bir Mihrace hayatı yaşıyan bilmem nerenin Veliyullah Zadelerini nasıl görmemezlikten gelebiliriz. Bunlardan kimisi vaazlariyle, kimisi bin bir hurafe ve uydurmalarla dolu kitaplarile kimisi dededen miras ocakzadeliklerinin verdiği imtiyazlarla kimisi bir yığın mazlumun sırtından soyarak satın aldıkları hacılık ünvanları ile nasıl sinsi sinsi homurdanıp memleketi yeni bir 31 martın kucağına doğru götürdüklerini milletçe bilmemizin sırası çoktan gelmiştir. Asıl tehlikeyi bir yana bırakarak umumî efkârı başka noktalarda oyalamanın acılarını hiç bir memleket bizim kadar çekmemiştir.

Halil AYTEKİN

750 lira kazanılırdı)	
Ormandan kaçak kereste çıkarmıştır	150
	820

GİDER

Para harcadığı yerler	Lira
Giyim eşyası	200
Yemeklik mısır, buğday	360
Dokuma ipliğine	20
Öküz taksiti	125
Vergi ve köy salması	50
Sigara kibrit	60
Ziraat aletleri tamiri	40
Sabun, tuz, gaz	27
Berber, sığırtmaç, bekçi	40
Tohumluk, mısır, buğday	60
Şeker kahve çay	10
Et	20
Çarık gönü	30
Nalbant için	5
Doktor, ilâç	20
Ormandan kaçak mal yaparken yakalanan hayvanını pazardan tekrar satın almıştır.	100
Bolu ve Düzceye iniş çıkış	40
Kalaycı masrafı	10
Oğullarına eski yazı okutan imamın ücreti	100
Gider toplamı	1317
Gelir tutarı	820
Gider fazlası	479

Yukarda tesbit etiğimiz rakamlara göre 947 mahsul yılında, bu ailenin 497 lira borçlu düştüğü görülüyor ki, bu muhacir köylerinin arazileri tapuca kayıtlı bulunmadığından ziraat bankası kendilerine kredi açmadığı için; çok zaman aylık faizi yüzde onu bulmak suretiyle şahıslardan borç para almaktadırlar. Evlenme, askerlik, ev yapma, öküz ölme gibi büyük masraflara kapı açan olaylar karşısındaki durumlarının ne olacağını köylülerden sorduğum da «İşte o zaman pusulayı şaşırırız. Ya varımızı yoğumuzu satar uzak köylerden birine azap dururuz, yahutta çoluğu çocuğu yüz üstü bırakır, borçları ödemek üzere terki diyar ederiz» dediler.

Uzun kış günlerinde, hemen hemen altı aylarını işsiz güçsüz geçiren bu yayla insanlarının belli başlı yemek ve katıklarının neler olduğunu öğrenmek istedim. İşte yemek listesi: Pancar çorbası, fasulye, biber turşusu, bulgur pilâvı. Senede bir iki defa et, sebze yemekleri, birkaç defa meyve: Yazın üç ay kadar yoğurt ve ayran. Arasıra süt, yumurta.

HARMANDALIOĞLU

GURBET YOLU

Açıldı gurbetin yolu,
Ak torba bağlandı omuza,

Dağların ardındayız yarın.
Başımda ayrılık dumanı tüter.
Hoşca kalın, eşler, dostlar, yârenler...
Hoşca kalın.
Ağlama, anam, ağlama.

Cil horozum ötedursun küllükte,
Tütünü kesilmesin bacamın,
Tarlama konmasın eller;
Kavuşuruz yine bir gün,
Bunun adına gurbet derler.
Ağlama, anam, ağlama.

Açıldı gurbetin yolu,
Babam, bu yolda gitmedi mi?
Emmim bu yolda yitmedi mi?
Ölmekse, evde de ölünür,
Yolda da ölünür;
Bulmaksa, bir yavan ekmek
Gurbette de bulunur.
Gönül yaralanır, yürek delinir,
Bu kara yazı elbet
Alnımızdan silinir.
Ağlama, anam, ağlama.

SEFER

ZİYA GÖKALP DİYOR Kİ

Ziya Gökalp'ın küçük Mecmuanın 15/1/1923 tarih ve 30 sayılı nüshasında çıkan Şehir medeniyeti, köy medeniyeti isimli yazısını aşağıya alıyoruz :

Cenup vilâyetlerimizde Türklerin bilhassa şehirlerde, Kürtlerin de Obalarda ve köylerde toplanması, şehir medeniyeti ile aşiret ve köy medeniyetinin farkından ileri gelir. Aşiretlerde ve köylerde bir nevi feodalizm usulü cari olduğundan, aşiret ve köy medeniyetinin esasını feodalizmde aramak lâzım gelir. Buna binaen evvel emirde bu havalideki feodalizm siyasi ve iktisadi olmak üzere ikiye ayrılır. Kurunu vustada Avrupa'da mevcut olan feodalizm siyasi mahiyette idi, devlet teşkilâtı bu temel üzerine bina edilmişti.

Siyasi feodalizmde, köylüler kanunen köyün arazisine merbutturlar. Bir köy hangi beyin malikânesi ise, o köydeki ahali de köyün arazisiyle beraber o beyin malıdır. Köylüler, köylerini terkedip başka köye gidemezler. Avrupada araziye bağlı bulunan bu nevi köylülere «serf» adı verilirdi. Serfler tasarruf ettikleri eşyaya malik değildiler. Her neleri varsa malikânenin sahibine aitti. Köy beyinin köylüler üzerinde kaza hakkı vardı. Onlar tarafından bir nevi rüsum da tarh edilirdi. Görülüyor ki serflik, esaretin mütekâmil bir safhasından ibarettir. Siyasi feodalizmde, serfleri hukuktan mahrum eden ve her hakkı beylere veren bizzat devletin kanunlarıydı.

İktisadi feodalizmde ise, devletin kanunları, ne beyleri müstesna haklara mazhar etmiş, ne de köyleri hukuktan mahrum bırakmıştır. Kanun nazarında beylerle köylüler müsavidirler. Hatta, kanun hiç kimseyi «bey» tanımaz. Kanun nazarında arazi sahipleri, sair köylüler gibi çiftçi sınıfına dahildirler. Fakat, hariçte şeniyet (gerçek) kanunun bu telâkkisine tamamiyle mugayirdir. Hakikati halde, siyasi feodalizmde olduğu gibi iktisadi feodalizmde de köyler birer malikâne mahiyetindedirler. Köylüler kurunu vustadaki serflerden farksızdırlar. köylüler köy beyinin izini olmadan başka bir köye göç edemezler. Köylülerin bütün emvalinde beyler istedikleri gibi tasarruf ederler. Köylüler üzerinde vergi tarhedebilirler ve köyde bütün dâvâları kendileri faslederler. Demek ki köylüler üzerinde bir nevi kaza hakkına da bilfiil maliktirler.

Aşiretler de, birer seyyar köy mahiyetinde oldukları için, aynile köyler gibidirler. Aşiret reisi, aşiret içinde kaza vazifesi ifa ettiği gibi her mahsulden, her kazançtan, her dâvâdan aidat alır. Kürtler «filan bey filan nahiyeyi yahut filân aşireti yer» derler. Bu söz, beylerin âkil (yiyici) ve aşiretlerle köylerin me'kül (yenilen) olduğunu pek açık bir surette göstermektedir.

Köylerle aşiretlerin bu halini tetkik için en uygun saha Diyarıbekir vilayetidir: 1 - Tam göçebe. 2 - Yarım göçebe. 3- Mukim aşiret.

Cizredeki Miran aşireti tam göçebedir Çünkü, köyleri ve ziraatı yoktur. Yalnız çobanlıkla yaşar. Millî, Karake-

çi aşiretleri yarım göçebedirler. Çünkü, çobanlıkla yaşamakla beraber, köyleri ve ziraatları da vardır. Midyat, Silvan, Dirik aşiretleri de mukim (yerleşmiş) aşiretlere misaldir.

Köylere gelince, bunlar da «Ağaköyü» ve «ahali köyü» namlarile iki kısımdır. Bu saydığımız içtimai enmuzeçlerden yalnız ahali köyleri, iktisadi feodalizmden azadedirler. Diğerleri umumiyetle feodal bir mahiyettedirler. Fakat bu feodalizm, kanundan doğmuş değildir. Bilâkis, kanunun tamamiyle muhalifidir. Kanun nazarında milli saltanatta hissedar olan hür fertler iktisaden «serf» menzilesine indirilmişlerdir. Bu serfler yarıcı ve rençber namlariyle iki kısımdır. Bunlar borçlu olmak bahanesiyle köy ağasının izni olmadan oturdukları köyü terk edemezler. Köy ağasının hesabına çalışmaktan başka bir nasipleri yoktur. Arazileri varsa, köy ağasına vermiye mecburdurlar.

Mamafih bu ağa köyleri mukim aşiretlere nisbetle daha serbesttirler. Mukim aşiretlerde, aşiret beyi köylülerin bütün emvaline tasarruf eder. Dâvaları faslederek vergileri tarheder, köylülerin hayatı, malı, ırzı, herşeyi beylerin keyfine tabidir. Tam ve yarım göçebelerde de hal bu merkezdedir. Kanunların içtimai şeniyetle taban tabana zıt olmasını görmek isterseniz, Diyarbakır'ın ağa köylerile aşiretlerini dolaşınız. Meşruti bir memlekette kurunuvustaya mahsus feodalizmin ne suretle ihya edildiğini burada vazıh bir surette görebilirsiniz.

İktisadi feodalizmin bu tecellilerini gördükten sonra, türklerin ne için şehirlerde toplandığı kolayca izah edilebilir. Türkler, eskidenberi hüriyete ve müsavata aşık bir millettir. Cenup vilâyetlerinde ise hürriyet ve müsavat yalnız şehirlerde bulunabilir. Şehirlerde ne ağa ne bey, ne de aşiret reisi vardır. Her fert kendi evinin efendisi, kendi hukukunun sahibidir. Kanunların temin ettiği haklar şehirlerde tamamiyle caridir. Şehirdeki medeniyet,köylerdeki ve aşiretlerdeki feodal medeniyetin tamamiyle zıddıdır. İşte bu sebepledir ki türkler, tabii bir meyelanla daima şehirlere yüz çevirmişlerdir. Aha-

HARP DESTANI

Ne acaip bir zamana uğradık
Kanaat, bereket.. biri kalmadı.
Ahır şer demişler, sözleri sadık
Ataların sözü geri kalmadı.

Alışta verişte kalmadı karar,
Saatlar saatı, gün günü arar;
Millet birbirinin kanını sorar
Açık gözüz derler, kötü kalmadı.

Gaz bulunmaz, odalarda yakmağa,
Bez bulunmaz eğnimize takmağa,
Yüz bulunmaz, doya doya bakmağa
Silindi yüzlerin nuru kalmadı.

Nohutla patates güleşir başa,
Ispanak, pırasa benzemez aşa,
Pirinç, bulgur, börek verirdi neşe;
Mercimek, fasulye, darı kalmadı.

Bir yokluk dünyayı aldı kapattı,
Herkes aldığını onbeşe sattı,
Rençberler yazı yaban tarla etti
Dünyanın bir hali yeri kalmadı.

Veysel'in sözleri söylensin dilde
Bin dokuzyüz kırküç dedi bu yıl da
Büyük, küçük herbirisi bir yolda
Ticaret ararlar kârı kalmadı.

Âşık VEYSEL

SAMAN YÜKLÜ KAĞNI

(Hikâye)

Saman yüklü kağnıyı takip ediyordu. Tekerlerin hazin gıcırtısına, hazin bir türkü tutturmuş, elindeki değneği öküz boynuzu saplı çakısıyla yontuyordu. O, öküzleri ımballamayı sevmezdi, hele övendre değil öküze, elini bile değmemişti. Can sıkıntısı işte!. Değneği mütemadiyen yontuyordu, onunla beraber dertleri de yontuluyordu.

Kağnı, ayni efkârlı türküsüyle inledi durdu. Gölgeler uzadı ortalık karardı, kağnı gölgesinden ayrıldı. Cırcır böcekleri kağnının türküsüne uymaya çalışıyor, geceyi karşılıyordu. Kağnı ilerliyor. Samanın üzerinde bir kıpırdama oldu, başına yastık ettiği buğday çuvalına saman renkli, güz ağaç dalına benzeyen bir el tırnaklarını geçirdi yavaş, yavaş doğruldu. Saman renkli bir yüzdü bu. Fersiz gözleri, terden alnına yapışmış saçları vardı, boğazı gök boncukluydu. Kuruyan boğazından bir hırıltı çıktı. Kağnının gıcırtısı yine kendi türküsünü söylüyordu. Gök boncuklu iskelet tekrar inledi:

— «Ümmeeeet..» Tanrının hikmetimidir nedir, teker gıcırtısı olmadı; değnek yontan «Bizim elin kağnıları sap çeker» türküsünü mırıldanan Ümmet, bunu duydu. Elindeki bıçağı, bakmadan kapattı kuşağına sokarken koştu ve bağırdı:

— Oookiişşş, hoookiişşş dur öküz!. Öküzler durdu, buğday sapına benzeyen kadına seslendi:

— Ne var Fatik?

— Ciğerim yanıyor Ümmet...

Ümmet, kağnının arkasında gadağa asılı bocutu çözdü, çalkaladı kadına uzattı. Kadın bocuttaki ayranı ciğerin de ki yangını söndürür ümidiyle içti, içti. Hafifleyen bocutu, minnet dolu çakır gözlerini Ümmete çevirerek, uzattı ve kalktığı gibi sessizce yattı, saman döşeğine gömüldü...

Kağnı saman yüklüydü, kağnı iman yüklüydü, kağnı buğday yüklüydü, bu kadar yürekten yalnız tekerlekler feryat ediyordu. Nankördür şu tekerler! Bir şinik buğday atsan inler, bir harman buğday atsan yine inler..

Ümmet dayağ'ı indirdi ve seslendi:

— Yörüüü öküüüzz... Kağnı sallandı, Ümmet sallandı yola koyuldular. Ne bitmez tükenmez yoldu bu! Gün doğarken çıkmışlardı, az gittiler uz gittiler dere tepe düz gittiler köy geride, fakat şehir yine çok ilerideydi. Tanrı feneri dağların ardından yavaş, yavaş doğru tepelerine dikildi o da onlarla geliyordu. Ümmet, sallanan kağnının ardından kağnı hızıyla yürüyordu, yokuş yeni başlamıştı. Kuruyan çatlak dudaklarını paslı diliyle iyice ıslattı. Bir ay evvel geldiği asker ocağında kendisine teslim edilen vatan toprağı. için «Emanete hiyanet olmaz» diye tüfek tutan kayalaşmış ellerini göğe kaldırdı, parlayan gözlerini saman döşeğinde yatana dikti: «Allahım» de-

---

li köyleri şehir ahlâkına tâbi iseler de bunlar da hamisizdirler. Binaenaleyh, her türlü tecavüzlere maruzdurlar. Bundan dolayı, türkler, bilhassa şehir hayatını tercih etmişlerdir. Şehirlerde ve ahali köylerinde yaşamaya imkân bulamayan Türkmen aşiretleri de ya kürtleşmişler yahut münkariz olmuşlardır. Çünkü buralarda yaşayabilmek için, serf hayatını kabul etmek, siyasi bentlere dahil olmak, köyde, nahiyede, kazada ve vilâyette ayrı ayrı hamilere ve efendilere nail olmak lâzımdır. Türkler bu teşkilâtları beceremedikleri için, yalnız şehirlerde yaşamıya mecbur olmuşlardır.

BİZİM KÖYDE :

GÜNDÜZ

Şimdi toprak damın açık kapısı önünde, bir söğüt yarması gibi duran Mehmet Duran'ın anası Ayşe Dudu'dur.. Köyü seyrediyor, köyünün şairane manzarasını.. Yağmur henüz dinmiştir, cümle yaratık sudan çıkmış sıçan gibi.. Şu kel dana Hacıbıtıraklar'ın, bu öten horoz Kelese'nin şu karabacak oğlan Çil İsmail'in piçi, bu kırıtarak yürüyen dokuz kocadan arta kalmış Çopur Esme'dir. Şu omuzu kürekli oğlan, Halilgocalar'ın sütten azbı, bu anıran eşek Kır Hacı'nın, şu uluyan aç köpek Zebikkızı'nındır. Bu dumanı doğru çıkan baca Musa ağanın, şu un yüklü cızıldıyan kağnı Ekmek Kaptı'nın, bu badanalı ev köyümüzün otuz yıllık muhtarı Peltek Mehmet'in ve şu hane-i viran ben fakirindir.... Ve bu doğan güneş umududur köyümüzün....

M. KUZUGÜDENLİ

di. «Sen bizden Peygamber şefaatini eksik etme!»

Kıvrıla, kıvrıla dağa tırmanan kağnıyı Ümmet ve gölgeleri takip ediyordu. Dar yolda iri gölgeler yarışa çıkıyorlar fakat kağnı daima ileride feryat ederek ilerliyor, şehire ulaşıncaya kadar inleyecek...

Ümmet «bu ne biçim iştir?» dedi. Tıtluğunu koparan Fatiğe ne olmuştu böyle? Harman başlangıcı bir gün «Ümmet, gafam ağrıyor» dedi yattı, yatış o yatış... Eh elinde hazır parası yoktu ki hastaneye iletsin. Harman sonunu beklemek lâzım, köye gelen sıhhiye memuru gizlice bir iğne yaptı. Ümmet parayı verirken iyice umutlanmıştı «hiç bir şeyi kalmaz geçer, bu iğne yedi türlü derde devadır!» demişti... Günler geçti, bir faydası olmadı. Üstelik iğne yeri şişmiş, güvermiş hem de Fatik'e çok acı veriyordu.

Yol devam ediyor kağnı ilerliyordu. Köy geride, hem çok gerideydi, şehire ulaşmaya da çok zaman lâzımdı. Ümmet Fatiğini düşündü, yarı kalan harmanını düşündü, samanı yine bin bir dalavere yapıp, ucuza alacak hancı Ali'yi düşündü, ofis ambarı önünde ve hastane kapısında nöbeti düşündü, düşündü...

Karanlığa okadar alışmıştı ki günü yadırgayacaktı. Kağnı halâ kıvrıla, kıvrıla ilerliyordu yolun bir yanı dağ, diğer yanı çok derinlerde şırıl, şırıl akan dereydi. Ne güzeldi şu tabiat... Fatiği de güzeldi, onun asıl tabiatıydı, kadınıydı, kısrağıydı onun herşeyiydi..

Birdenbire acaip bir sesle, daldığı rüyadan uyandı. Ürken öküzlere doğru koştu, korkan hayvanlar hızlanmışlar boyunduruktan çıkmaya çabalıyorlardı sağa sola seyirtiyorlardı. Karşıdan gelen küçük bir tenezzühün kuvvetli ışığı altında gölgeler karıştı, tenezzühün kornası kesik, kesik çalıyordu. «Ah, aksi şeytan Kağnıyı nereye çekse?» Ürken öküzleri zaten zaptedemiyordu, tepeye doğru boyunduruğun ipine asıldı. Kağnı yana yattı, tekrar doğruldu bu sefer öküzler aksi yöne, altında şırıl, şırıl akan dereli uçuruma yöneldiler koca kağnı, ufak bir taş parçacı gibi dereye yuvarlandı, arkasından acı bir feryatta beraber... Böğürtüler, gürültüler nihayet hepsi sustu... Tenezzühün parlak ışıkları artık yolda serbestçe uzayabildiği kadar uzuyordu, karanlığı yırtan ışığı sayesinde süratle uzaklaştı, orada homurtu ve toz kaldı. Kayalarda bir çakal acı, acı uludu...

Fikret OTYAM

TÜTÜN YOLU

Amerikalı yazarlardan, Erskin Caldwel'in Tütün yolu isimli romanı bir Amerikan köyünü tanıtıyor. Romanın kahramanı, köyün yerlilerinden Lester ailesidir. Bu ailenin vaktiyle geniş toprakları varmış; fakat ekile biçile toprağın verimi azalmış. Diğer taraftan, büyük çiftlikler makine kullanmak suretiyle istihsali ucuza malettiklerinden Lester ailesinin malı satılmamaya başlamış. Borçlanmışlar. Evvelâ tarlaların bir kısmı rehine knomuş. Ağır vergileri ödeyemediklerinden tarlalarının hepsi ellerinden çıkmış. Kendileri kendi öz topraklarında kiracı olmuşlar. Fakat tohumları ve hayvanları olmadığı için kira ile bile toprak ekemez olmuşlar. Şehirli tüccarlarda çok katı yürekli ve mal düşkünü oldukları için ödünç vermiyorlarmış. Böylece Lester ailesi büyük bir sefalet içine düşmüş. Zaten Lester'lerin başına gelenler bütün köyün başına geldiği için, ayni sefalet köyün bütün ailelerini kasıp kavurmaktadır. Köylü gün bulur gün yer. Sabah, akşam sade suda kaynamış yavan çorba yemekten çoğu deri hastalıklarına tutulur. Çok defa yiyecek te bulamazlar. O vakit yakın tarlalardan turp çalmak suretile karınlarını doyururlar. Çalmak, artık olağan bir iş halini alır. Ailenin hepsi cahildir. Hiç biri okuyup yazma bilmez. Kazandıkları boğazlarına yetmediği için tabii çocukların hiç biri okuyamaz. Evleri berbattır. Yağmur yağdığı günler yatakları cımcılık olur. Büyük ana, ana, baba, kız ve oğul hepsi bir odada ve dördü üç yatakta yatarlar. Hattâ oğulları evlenince, karısının koynuna gene bu bir tek odada, anasının ve bacılarının yanında girer.

Köyde bir papaz kadın vardır. Köylünün her işine burnunu sokar. Bu dul karı, güya halka doğru yol göstere- cektir. Fakat, kendisinin yapmadığı ahlâksızlık kalmaz. Duasını almak için önüne diz çöken delikanlı Dude'nin boynuna sarılır ve elâlemin ortasında ona sulanır. Kendini ayıplayanlara karşı da hemen Allahın kanadının altına sığınır: «Neyapalım Allah bizim evlenmemizi söylüyor» der.

Ailenin 12 çocuğu vardır. Fakat karınlarını doyurmak için her biri başını alıp bir tarafa dağılmışlardır. Hepsi de boğaz telâşından başka bir şey düşünemez olmuştur. O kadar ki, evlâtlardan hali vakti yerinde olan birine baba Jeter açlıktan ölüyoruz, diye haber yollayınca evlât «bana ne, ne bok yerlerse yesinler» diye cevap verir. Açlık ve sefalet cemiyetin bağlandığı bütün kıymet hükümlerini böylesine yıkmış, parça parça etmiştir.

Bu öldürücü sefalet «köylüleri toprağından söküp şehire, fabrikaların kucağına atmaktadır. Ya gidip amelelik yapacak, yahut acından ölecek. Fakat ailenin reisi Jeter baba toprağı öyle sever ki orda kalıp açlıktan ölmeğe razıdır: «İçinde toprak kokusu olan bir adamın Augustada bir fabrikada yaşaması mümkün değildir. Ben bir fabrikada kapalı kalınca, kafası kesilmiş tavuğa dönerim» der. Ve hakikaten de evi yanıp külleri toprağa karışıncaya kadar köyü terketmez.

RAKAMLARLA KÖY

Aşağıda okuyacağınız rakamlar, İstatistik Genel Müdürlüğünün 1945 yılında köyler için tertiplediği anketin neticelerinden özetlenmiştir.

NÜFUS :

Nüfus sayısı	muhtarlık sayısı	nüfus tutarı
1-50	296	10 931
51-100	1561	124 319
101-150	3057	387 529
151-200	3824	672 574
201-250	3816	861 988
251-300	3489	958 921
301-400	5639	1 960 206
401-500	3798	1 698 967
501-	8581	7 398 036

KÖYLERİN DURUMU :

Ev durumu	Muhtarlık sayısı	nüfus sayısı
Toplu evli	24 520	9 672 983
Dağınık »	5 085	2 598 327
Az dağınık »	4 458	1 802 161

YAPI DURUMU

Yapı durumu	Muhtarlık sayısı	nüfus sayısı
Kerpiç	6703	2 829 067
Tuğla	56	37 951
Ahşap	5449	2 319 936
Taş	11881	4 321 232
Karışık	9974	4 565 285

GEÇİM KAYNAKLARI

İş Çeşidi	muhtarlık sayısı	nüfus nüfusu
Tarla mahsulleri.	28743	11 546 840
Bağcılık	772	440 168
Tütüncülük	796	480 732
Hayvancılık	1 541	450 720
Sebzecilik	162	91 333
Meyvecilik	728	443 101
Zeytincilik	560	294 825
Odunculuk	277	100 496
Kömürcülük	126	43 874
Palamutçuluk	13	3 036
Balıkçılık	24	20 469
Nakliyecilik	4	1 746
Amelelik	139	70 050
Seyyar satıcılık	1	182
Tabaklık (deri)	1	140
Kozacılık	148	78 763
Kayıkçılık	26	8 871
El ve ev işi	2	1 718

SU DURUMU

Su çeşidi	muhtarlık sayısı	nüfus sayısı
Kaynaktan içenler	22 276	9 085 281
Dere » »	2 995	1 118 742
Kuyu » »	5 366	2 193 648
Çeşme »	220	115 605
Göl »	258	81 751
Yağmur »	54	18 817
Karışık yerlerden »	2894	1 460 257

Tütün Yolu'nda hayatını okuduğumuz köy, filimlerin ve romanların methettiği Amerikaya hiç benzemiyor. Görüyoruz ki orada da geri, cahil, sefil insanlar var. Romancı memleketini ve köylüsünü çok sevdiği ve çekilen bu sefalete dayanamadığı için, gördüklerini olduğu gibi yazmış? Çünkü kötülükleri saklamanın bu köy insanlarına hiç bir faydası olmıyacağını biliyor. Gördüklerini böyle korkmadan, tiksinmeden, ve aslında olduğu gibi yazması, Erskin Caldwel'e, asrımızın büyük romancıları arasında yer vermiştir. Türk köyüne ve köylüsüne ilgi gösteren herkes, dertleri bizim köylerimizin derdine benzeyen, Tütün Yolu'nu okusa çok iyi olur.

KÖYDEN FIKRALAR

EFENDİNİN CANI BÖYLE İSTİYOR

Okulun penceresinden karşı kayalıkları seyrederken, gördüğüm bir manzara dikkatimi çekti. Büyükçe bir kayanın dibine toplaşan çoluklu çocuklu bir kalabalık patlayan bir tabancanın peşinden hemen kendilerini ileri atıyor elli altmış adım ötede yerde çırpınan irice bir cismi sürükleyerek yanlarına getiriyorlardı. Kafamı pencereden aşağı uzatarak oradan geçen bir köylüye bunun sebebini sordum. Köylü: «bunda hayret edecek birşey yok» der gibi önce omuz silkti. Sonra diliyle dişinin arasından, bön bön yüzüme bakarak, «Köye yeni gelen orman kolcusu hindilere nişan alıyor» diye cevap verdi. O sırada tabanca bir daha patladı. Aynı cisim karşıda bir daha çırpındı. Peşinden aynı görültülü koşuşmalar ve el çırpmalar oldu. Hayretimi gizlemiyerek «Adam çıldırmış galiba, dedim, koca köyde nişan alacak şey mi bulamadı? Hiç olmazsa atıcılığını şu sokak köpeklerinde denesin, köyün hindilerine yazık değil mi?» Köylü belini omuzlayıp pencerenin altından uzaklaşırken; «Bilmez gibi söylüyorsun bire öğretmen sende. Efendinin evine et lâzım, köpek eti yenmez ki» dedi.

SIRTLAMAK

Nadir Nadi, bir Anadolu gezisinde yollarda çamura çöken otomobillerinin köylüler tarafından sırtlanarak yürütüldüğünü söylüyor. Hey gidi çarıklı emmiler, geleni sırtlar, geçeni sırtlar. Köylerinden geçen parti başkanını sırtlar. Kırk yılda bir nasılsa semtlerine uğrayan gazetecileri sırtlar. Artık kendisinin sırtlanması şöyle dursun ya, sırtındaki adamlardan hiç birisi de şöyle gönül alçaktan bir defa eğilip de yüzündeki ifadeye bir bakmaz.. Acep ola bu çarıklı dayıları, şu geçmişi kandilli dünyada «onmadık boz oğlanlardan» başka sırtlayan bulunmadığından mıdır, yüzleri ömrü boyunca hep somurtkan durur.

HARMANDALIOĞLU

DİLE DİLEDİĞİNİ

Yağmurlu bir kış günü, mühim bir zatın otomobili köyün altındaki yoldan şehire giderken çamura gömüldü. Şoför köye gelerek muhtara dedi ki: Müsteşar beyin otomobilini şimdi çamurdan çıkarın yoksa haliniz harap». Muhatr da, Hıdır Üçgülü çağırarak camızlarını alıp derhal şoför efendiyle aşağı yola gitmesini müsteşar paşanın otomobilini çıkarmasını emretti. Bir buçuk saat sonra otomobil çamurdan çıkarıldı. Müsteşar bu çalışkan köylüyü mükâfatlandırmak istedi «Dile benden ne dilersin» diye sordu. Köylü sağlığını dilerim müsteşar paşam» dedi. «Canım sağlığımdan sana ne dile ne diliyorsan» Müsteşarın bu sözü karşısında köylü, yutkundu, kızardı: «Nahiyenin karakol kumandarlığını dilerim paşam» dedi.

TEKÇARIK

KÖY BİBLIYOGRAFYASI

(1928 — 1948)

III

Arısoy, Refet : Kalkınma proğramı üzerinde köylü ile konuştuk. Gaziantep C. H. P. 1936 (14X20) 69 s. F: k:

Arısoy, Refet : Kalkınma proğramı üzerinde köylü ile konuşmak. Gaziantep C. H. P: B: 1936 (14X20) 69 s: F: k: F: k:

Aşkın, Vehbi Cem : Atatürk köyünde uçak günü (piyes) Ankara, Ulus B. 1936 (13,5 X 19,5) 24 s. F. k.

Atasagun, Dr. Yusuf Saim : Türkiye-de zirai kredi kooperatifleri 1929 - 1939 İstanbul, Kenen B. 1940 (17 X 24,5) 379 s. F. 200 k.

Atay, C : Köy muhtarlarının kültürel ödevleri: İstanbul, Halk B. 1937 (12,5 X16,5) 35 s. F: 3,5 k.

Aydemir, Şevket Süreyya: İktisat mücadelesinde köy muallimi, kısım: I. Ankara, Hakimiyeti Milliye B. 1933 (24 X16,5) 60 s.

Aydemir, Şevket Süreyya: İktisat mücadelesinde köy muallimi, kısmı: II. Ankara Hakimiyeti Milliye B. 1933 (24 X16,5) 58 s.

Aydın, Mehmet: Köylünün sesi. İstanbul, Aydınlık B. 1937 (13,5 X 19,5) 32 s. F. 25 K.

Aydıner ,M. : .... köyünün beş yıllık kalkınma proğramı ve takvimi 1937 - 1941, Mersin, Ataçelebi B. 1936 (23X32,5) 197 s.

Aydıner, Müslüm: Köy rehberi. Mersin, Yeni - Mersin B. 1939 (16,5 X 24) 74 s.

Ayışık, Hayrettin: Köy muhtarlarının adli vazifeleri. İstanbul, Halk B. 1937 (12 X 16,5) 30 s. F. 35 k.

Aykut, Etem - Hüdayi Ekerman: Köylülerimizle hasbihal. Balıkesir idarei hususiye Köy Bürosu yayını.

Aykurt, Asım : Köy çiçekçiliği, İstanbul, Halk B. 1938 (12 X 16,5) 56 S. resimli, F. 4 k.

Aytekin, Halil : Harman Yangını (Hikâyeler) Ankara Doğuş B. 1945 (17,5 X 12) 128 s. F. 125 k.

(Devam edecek)

ÇİÇEK AÇACAK

El ayak çatlasın toprağa karış
Her çatlak yerinde çiçek açacak
Ne varsa ondadır onunla yarış
Yarış meydanında çiçek açacak

Çek sapanı at pulluğu mazrağa
Karış tohum ile kara toprağa
Bir altın kıymeti her bir yaprağa
Verilince birden çiçek açacak

Önce boz görülen sonra al olur
Al çapanı ele, yerde ne durur
Kaldır da toprağın boz bağrına vur
Değdiği yerlerde çiçek açacak

Çalışmak borç bize bağ-bahçesinde
Bu vatanın bağında deresinde
Benim gönlüm pulluk motor sesinde
Çınladığı köyde çiçek açacak

İsa SARIARSLAN

OLANDAN BİTENDAN

EVET, HAKLISINIZ

Son günlerde, gündelik gazetelerde Köy Enstitüsü mezunlarının feryat ve şikâyetlerine sık sık rastlamaya başladık. 12/8/948 tarihli Ulus gazetesindeki mektubunda Güçlü köyü öğretmeni Salih Türkoğlu, Enstitü mezunu öğretmenlerin acıklı durumunu belirterek diyor ki:

«Elimize geçen para 77 liradır. Bu miktar para ile geçimin sağlanacağına kim evet diyebilir? Bugün Enstitülerin uyguladığı proğram öğretmen okullarının aynıdır, keza mezunlarının da uyguladığı proğram aynı olduğu halde, göre göre 77 lira ücretle çalışmamıza imkân var mıdır? Aynı zamanda hüriyetimiz tahdit edilmiş yirmi sene gibi uzun bir zaman mecburi hizmetle köye bağlanmışız.»

Köy enstitüsünden mezun olup da köyde çalışan öğretmenlerin bu isteklerini yerden göğe kadar haklı buluyoruz. Vatandaş eşitliği üzerine dayanan cumhuriyet kanunlarının, aynı titizlikle köy öğretmenlerinin de haklarını koruması ve bu haksızlığı bir an evvel düzeltmesi lâzımdır. Sesinizi, sadece gazetelere değil, Millî Eğitim Bakanlığına, Millet Meclisine, Milletvekillerine de duyurun. Dâvanızda haklısınız? Birgün elbet sizin sesinize de kulak verilecektir.

TOHUMLUK

Yeni Tarım Bakanı Cavit Oral, gazetelere yaptığı bir demeçte şunları söylemiştir: «Bu memlekette ziraat politikamızın en başlı vazifelerininden birisi tohumluk dâvâsını bir an evvel halletmek olmalıdır. Çünkü tohumlarımız dejenere olmağa başlamış ve hattâ olmuştur denilebilir Bunun ise memleket istihsalatındaki zararları pek büyüktür. Size bunun için bir misal vermek isterim. Türkiye'nin yılda yalnız sürme hastalığından ortalama altıyüz, yediyüz bin ton zararı vardır.

KISA HABERLER

* Bu sene Köy Enstitülerini bitiren öğretmenlerin sayısı iki bini bulacaktır.

* Köy okullarının yapımında kullanılacak keresteler piyasa fiyatının yarısına satılacak, orman bölgesinde bulunan okulların kerestesi ise çok ucuz olarak tedarik edilecektir.

* Başbakan Hasan Saka, Bursada yaptığı bir konuşmada köylü hakkında şunları söylemiştir: «En çok çalıştığını iddia ettiğimiz köylümüz dahi yılın ancak altı ayında çalışır, hattâ sekiz ayında boş kalır. Sekiz ay istirahat eden bir beldeyi dünya görmemiştir. Çalışmak lâzım.»

* Köy kütüğüne kayıtlı bulunan veya o köyde 6 aydanberi oturan 18-50 yaşlarındaki vatandaşlar köy okulu yapımı işinde 20 gün çalışmakla yükümlüdür. Bu işte kullanılacak vasıta hayvan ise bir günlük çalışma iki gün, tekerlekli vasıta ise bir günlük çalışma üç gün olarak kabul edilecektir.

YAĞMUR VE TOPRAK

(Köy Kültür Dergisi)

Ayda bir çıkar * Sahibi ve yazı işlerini fiilen idare eden HALİL AYTEKİN * Her çeşit muhabere için adres: (P. K. 55 ANKARA) dır * İdarehanesi yok, Elvan köyünde hazırlanır. 10 sayının abone bedeli 100 kuruştur. * Basıldığı yer Sakarya Basımevi — Ankara